५. मूल ऐनको दफा १०८ मा संशोधनः– मूल ऐनको दफा १०८ मा रहेको ' तर डिष्ट्रिक्ट कोर्ट मार्शलले हवल्दारलाई कैदको सजाय दिन सक्नेछैन' भन्ने प्रतिबन्धात्मक वाक्यांश खारेज गरिएकोछ ।

लालमोहर सदर मिति २०२०।४।३२।६

आज्ञाले–
विनोदप्रसाद बिताल
श्री ५ को सरकारको सह–सचिव,
कानून तथा न्याय मन्त्रालय ।

श्री ५ को सरकार

कानून तथा न्याय मन्त्रालय

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबा राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले बनाइबक्सेको तल लेखिए बमोजिमको ऐन सर्वसाधारणकी जानकारीको लागि प्रकाशित गरिएको छ ।

२०२० सालको ऐन नं. १२

स्वस्तिश्री गिरिराजचक्रचूडामणि नरनारायणेत्यादि विविध विरुदावली विराजमान मानोन्नत महेन्द्रमाला ओजस्विराजन्य अति तेजस्वी त्रिभुवन प्रजातन्त्रश्रीपद अति कीर्तिमय नेपालश्रीपद प्रोज्ज्वल नेपालतारा ॐ रामपट्ट अतुलज्योतिर्मय त्रिशक्तिपट्ट अतिप्रबल गोरखा-दक्षिणबाहु महाधिपति अतिरथी परम सेनाधिपति श्री श्री श्री श्री श्रीमन्महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेव देवानाम् सदा समरविजयिनाम् ।

अपराधीहरूको सपुर्दगी सम्बन्धी व्यवस्था गर्न बनेको ऐन

प्रस्तावनाः– अपराधीहरूको सपुर्दगीका सम्बन्धमा प्रचलित नेपाल कानूनमा आवश्यक थपघट गरी समयोचित व्यवस्था गर्न वाञ्छनीय भएकोले,

श्री ५ महाराजाधिराज महेन्द्र वीर विक्रम शाहदेवबाट राष्ट्रिय पञ्चायतको सल्लाह र सम्मतिले यो ऐन बनाइबक्सेकोछ ।

१. संक्षिप्त नाम, विस्तार र प्रारम्भः–(१) यस ऐनको नाम "सपुर्दगी ऐन, २०२०" रहेकोछ ।

(२) यो ऐन नेपाल अधिराज्यभर लागू हुनेछ ।

(३) यो ऐन २०२० साल भाद्र १ गतेदेखि प्रारम्भ हुनेछ ।

२. परिभाषाः– विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा यस ऐनमा–

(क) "अदालत" भन्नाले अदालत सरह न्यायिक काम गर्ने अधिकार पाएका अड्डा वा अधिकारीलाई समेत सम्झनुपर्छ ,

(ख) "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यस ऐन अन्तर्गत बनेको नियममा तोकिए बमोजिम सम्झनुपर्छ ।

अधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

३. सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त गर्दा गर्नुपर्ने कारवाइः– नेपाल अधिराज्यभित्र कुनै अपराध गरी कुनै व्यक्ति कुनै विदेशी राष्ट्रको अधिकारक्षेत्रको कुनै इलाकामा भागी गै बसेकोछ र सो विदेशी राष्ट्रसित त्यस्तो अपराधका अभियुक्त वा अपराधीको सपुर्दगी लिने दिने गरी श्री ५ को सरकारको सन्धी भएको रहेछ भने सम्बन्धित अदालतले तोकिए बमोजिम देहायको कारवाइ गर्नुपर्छः–

(क) सो अभियुक्त वा अपराधी नेपाल अधिराज्यको नागरिक भए अपराध र नागरिकताको सबूदसाथ पाएसम्मको हुलियासमेत खुलाई निजको सपुर्दगीको निमित्त श्री ५ को सरकार मार्फत सो विदेशी राष्ट्रसित माग गर्ने,

(ख) सो अभियुक्त वा अपराधी नेपाल अधिराज्यको नागरिक नभए अपराधको सबूदसाथ पाएसम्मको हुलियासमेत खुलाई निजलाई सजाय गर्नको निमित्त श्री ५ को सरकार मार्फत सो विदेशी राष्ट्रलाई लेखी पठाउने,

(ग) फेरार अभियुक्त वा अपराधी सबूद संकलन गरी पठाउंदासम्म भागी जाने शंका देखियो भने यथासम्भव सो अभियुक्त वा अपराधी बसेको ठाउं पत्ता लगाई निजलाई चिन्ने मानिससमेत पठाई र सो संभव नभए पाएसम्मको हुलिया खोली कुनै खास अवधि तोकी सो अभियुक्त वा अपराधीलाई सो अवधिसम्म थुनामा राखि दिनका लागि श्री ५ को सरकार मार्फत लेखी सो अवधिभित्र सबूद संकलन गरी श्री ५ को सरकार मार्फत पठाउने,

(घ) सो विदेशी राष्ट्रबाट गवाह तलब गरी पठाएमा तोकिआएको तारीखमा पुग्ने गरी पठाउने र नभ्याउने भएमा अर्को तारीख मांगी सो तारीखमा पठाउने ।

४. विदेशी राष्ट्रले सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त गरेमा गर्नुपर्ने कारवाइः– (१) कुनै विदेशी राष्ट्रको इलाकाभित्र कुनै अपराध गरी कुनै व्यक्ति नेपाल अधिराज्यभित्र भागी आएको रहेछ र सो राष्ट्रसित सो अपराधका अभियुक्त वा अपराधीको सपुर्दगी लिने दिने गरी श्री ५ को सरकारको सन्धी भएको रहेछ भने त्यस्तो अभियुक्त वा अपराधीको सपुर्दगीको मांग गरी वा निजलाई सजाय गर्न दरखास्त गरी सो विदेशी राष्ट्रले श्री ५ को सरकारका समक्ष लेखी पठाएमा श्री ५ को सरकारले सो विषयको कारवाइ चलाउन सम्बन्धित अदालतलाई आदेश दिन सक्नेछ ।

(२) उप–दफा (१) अन्तर्गत श्री ५ को सरकारबाट सपुर्दगी सम्बन्धी कारवाइ चलाउन आदेश पाएका अदालतले आवश्यक भएमा वारण्ट वा पक्राउ पूर्जी जारी गरी अभियुक्त वा अपराधीलाई पक्राउसमेत गरी तोकिए बमोजिम देहायको कारवाइ गर्नुपर्छः–

(क) सपुर्दगीको मांग वा सजायको दरखास्त गर्ने विदेशी राष्ट्रबाट अपराध र नागरिकताको सबूद आइसकेकोमा सो र अभियुक्त

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

वा अपराधीबाट पेश हुन आएको समेत सबै सबूद प्रमाणको संकलन गरी अभियुक्त वा अपराधीले गरेको अपराध सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्तमा उल्लेख भए बमोजिम र राजनैतिक किसिमको हो होइन भन्ने कुराको जांचबुझ गन,

(ख) खण्ड (क) मा उल्लेख भएको सबूद प्रमाण प्राप्त नभै गवाह बुझ्न आवश्यक देखिएमा मनासिब माफिकको तारीख तोकी सो तारीखमा त्यस्तो गवाहलाई अदालतमा हाजिर हुन पठाई दिनको–लागि सपुर्दगीको मांग वा सजायको दरखास्त गर्ने विदेशी राष्ट्रलाई श्री ५ को सरकार मार्फत लेखी पठाउने,

(ग) खण्ड (ख) बमोजिम लेखी पठाएकोमा तोकिएको तारीखका दिन गवाह हाजिर भएन र सो विदेशी राष्ट्रबाट कुनै जवाफ पनि प्राप्त भएन भने अर्को तारीख तोकिपठाउने र सो तारीखमा पनि गवाह हाजिर भएन र जवाफ पनि प्राप्त भएन भने निकासाको लागि श्री ५ को सरकारमा जाहेर गर्ने,

(घ) खण्ड (ख) बमोजिम लेखिपठाएकोमा तोकिएको तारीखका दिन गवाह हाजिर भयो भने निजसमेत बुझी र सो विदेशी राष्ट्रबाट गवाह हाजिर हुन नसक्ने कुराको जवाफ प्राप्त भयो भने संकलित सबूद प्रमाणकै आधारमा खण्ड (क) बमोजिम जांचबुझ गर्ने,

(ङ) सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त गर्ने विदेशी राष्ट्रबाट अपराध र नागरिकताको सबूद नआइसकेकोमा त्यस्तो सबूद दुई महीनाभित्र पठाउन सो विदेशी राष्ट्रलाई श्री ५ को सरकार मार्फत लेखी पठाई सो म्यादभित्र सो बमोजिमको सबूद आएमा खण्ड (क) बमोजिम जांचबुझ गर्ने र सो म्यादभित्र सबूद नआएमा निकासाको लागि श्री ५ को सरकारमा जाहेर गर्ने ।

(३) उप–दफा (२) बमोजिम जांचबुझ गर्दा अदालतले अभियुक्त वा अपराधीलाई थुना, जमानत वा तारीखमा राख्नेसमेतको विषयमा आफ्नो इलाकाभित्रको अपराध भए सरह गरी प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम गर्नुपर्छ ।

(४) उप–दफा (२) बमोजिम जांचबुझ गरिसकेपछि अदालतले सो जांचबुझबाट देखिन आएका सबै कुरा तोकिए बमोजिम श्री ५ को सरकारमा जाहेर गर्नुपर्छ ।

(५) श्री ५ को सरकारका समक्ष सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त गरिएको अभियुक्त वा अपराधी फेला नपरेमा सम्बन्धित अदालतले सो कुरा खोली पन्ध्र दिनभित्र

५५२ आधिकारिकतां मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

श्री ५ को सरकारमा रिपोर्ट गर्नुपर्छ र सो बमोजिम रिपोर्ट गरिसकेपछि फेला परेकोमा सो कुरा तीन दिनभित्र श्री ५ को सरकारमा जाहेर गर्नुपर्छ ।

५. अभियुक्त वा अपराधीलाई सपुर्द वा सजाय गर्ने:– (१) दफा ४ को उप–दफा (४) अन्तर्गत अदालतको जाहेरी आएपछि अभियुक्त वा अपराधीले सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त बमोजिम अपराध गरेको पर्याप्त सबूद देखिन आएमा र सो अपराध राजनैतिक किसिमको होइन भन्ने लागेमा श्री ५ को सरकारले सो अभियुक्त वा अपराधको सपुर्दगी माग्ने राष्ट्रको नागरिक भए निजलाई तोकिए बमोजिम सपुर्द गर्न र नेपाल अधिराज्यको नागरिक भए प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम सजाय सम्बन्धी कारवाइ चलाउन सम्बन्धित अदालतलाई आदेश दिनेछ ।

(२) दफा ४ को उप–दफा (४) अन्तर्गत अदालतले गरेको जाहेरीबाट श्री ५ को सरकारले अभियुक्त वा अपराधीका सम्बन्धमा सबूद नपुग्ने देखेमा वा निजले गरेको अपराध वा निज उपर लगाइएको अभियोग राजनैतिक किसिमको हो भन्ने ठानेमा सो अभियुक्त वा अपराधीलाई सपुर्द गरिने वा निज उपर अरू कुनै कारवाइ चलाइने छैन र सो बमोजिम सपुर्द नगरिने वा कारवाई नचल्ने भएमा सो कुराको सूचना सपुर्दगीको माग वा सजायको दरखास्त गर्ने विदेशी राष्ट्रलाई दिइनेछ ।

(३) उप–दफा (१) अन्तर्गत अभियुक्त उपर अदालतबाट सजाय सम्बन्धी कारवाइ चलेकोमा अदालतले गरेको निर्णयको सूचना सजायको दरखास्त गर्ने विदेशी राष्ट्रलाई दिनुपर्छ ।

(४) यस ऐनका अन्य दफामा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए तापनि श्री ५ को सरकार-सित भएको सपुर्दगी सन्धीमा अन्यथा व्यवस्था भएकोमा बाहेक कुनै विदेशी नागरिकले नेपाल अधिराज्यभित्र गरेको अपराध बापत सजाय भोगिरहेको वा कारवाइ चलिरहेकोमा सो सजाय वा कारवाइ समाप्त नभएसम्म सो व्यक्तिलाई सपुर्द गरिनेछैन ।

६. केही अवस्थामा गिरफ्तार गर्न वारण्ट वा पक्राउ पूर्जी जारी गर्ने अधिकार:– (१) यस ऐन बमोजिम सपुर्दगी वा सजाय हुन सक्ने अवस्थाका कुनै विदेशी राष्ट्रका फेरार अभियुक्त वा अपराधी आफ्नो अधिकार क्षेत्रभित्रको कुनै इलाकामा आएको वा बसेको छ र निजलाई पक्राउ गर्न आवश्यक छ भन्ने सम्बन्धित इलाका अदालतलाई लागेमा इलाका अदालतले त्यस्तो अभियुक्त वा अपराधीलाई गिरफ्तार गर्न, वारण्ट वा पक्राउ पूर्जी जारी गर्न र थुनामा राख्न हुन्छ ।

तर, सो बमोजिम गिरफ्तार गरेको वा थुनामा राखेको सूचना तीन दिनभित्र श्री ५ को सरकारमा पठाउनु पर्छ ।

(२) उप–दफा (१) बमोजिम गिरफ्तार गरिएको वा थुनिएको व्यक्तिका सम्बन्धमा अपराध र अवस्थाको विचार गरी इलाका अदालतले आफ्नो इलाकाभित्रको त्यस्तो अपराध र अवस्थाको फेरार अभियुक्त वा अपराधी सरह निजलाई प्रचलित नेपाल कानून बमोजिम थुना, जमानत वा तारीख जुन व्यहोरासित राख्नुपर्ने हो सो बमोजिम राख्नुपर्छ ।

आधिकारिक मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।

(३) उप–दफा (२) बमोजिम थुना, जमानत वा तारीखमा रहेको व्यक्तिका सम्बन्धमा श्री ५ को सरकारबाट दुई महीनाभित्र कुनै आदेश प्राप्त नभएमा थुनामा परेको भए मुक्त गरिने र जमानतमा रहेको भए जमानी खारेज गरिनेसमेत निजको सम्बन्धमा चलेको सबै कारवाइ समाप्त गरिनेछ ।

७. चलिसकेको कारवाइ स्थगित गर्ने श्री ५ को सरकारको अधिकारः– यस ऐन बमोजिम चलेको कुनै कारवाइलाई जनसुकै अवस्थामा रोक्न, स्थगित गर्न वा रद्द गर्न श्री ५ को सरकारलाई अधिकार हुनेछ ।

८. नियम बनाउने अधिकारः– यस ऐनको उद्देश्य कार्यान्वित गर्न श्री ५ को सरकारले नियम बनाउन सक्तछ ।

लालमोहर सदर मितिः– २०२०।४।३२।६.

आज्ञाले–
विनोदप्रसाद धिताल
श्री ५ को सरकारको सह–सचिव,
कानून तथा न्याय मन्त्रालय ।

मुद्रण विभाग, सिंहदरबार

आधिकारिकता मुद्रण विभागबाट प्रमाणित गरिएपछि मात्र लागु हुनेछ।